

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van

XXXXX, hierna te noemen: klaagster

tegen

XXXXX gevestigd te XXXXX hierna te noemen: de Filmdistributeur

met betrekking tot

de audiovisuele productie: de bioscoopfilm “De club van lelijke kinderen” hierna te noemen: de Film

1. De procedure

Klaagster heeft op 24 oktober 2019 een klacht ingediend over de Film.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

Vanwege de spoedeisendheid - nu het hier gaat om een film, die nog draait in de bioscoop - heeft de Voorzitter op verzoek van het Bureau van het NICAM (verder het Bureau) tevens de termijn van artikel 5 lid 2 van het Klachtenreglement, dat op deze procedure van toepassing is, bekort tot vijf werkdagen conform artikel 7 van het Klachtenreglement. De Filmdistributeur heeft op 5 november 2019 schriftelijk verweer ingediend, waarvan een kopie aan klaagster is gestuurd.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van donderdag 14 november 2019.

Op de zitting is XXXXXr en XXXXX namens de Filmdistributeur verschenen. Klaagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar standpunt op de zitting nader toe te lichten.

2. De Film

De Film gaat over Paul, een 11-jarige jongen met grote flaporen. Hij moet op een dag plotseling mee op schoolreisje. Al snel komt hij erachter dat hij in werkelijkheid samen met honderden andere kinderen wordt opgesloten omdat hij lelijk wordt gevonden. Op deze manier wil president Isimo het land opschonen. Paul weet te ontsnappen en richt samen met Sara en een aantal andere kinderen ‘De Club van Lelijke Kinderen’ op. Vanuit hun schuilplaats gaan ze de strijd aan met het regime van de president. Uiteindelijk slagen zij erin de president af te zetten en komen ze als helden uit de strijd. Het loopt goed af met Paul en zijn vrienden.

De Filmdistributeur heeft de Film op 1 augustus 2019 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier en is uitgekomen op de

Uitspraak Klachtencommissie Bioscoopfilm De club van lelijke kinderen

classificatie 'let op met kinderen tot 6 jaar' op basis van geweld en angst met de toevoeging grof taalgebruik.

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld, angst en discriminatie. Klaagster omschrijft de klacht als volgt: Klopjacht op kinderen, uitschelden, explosies, onderdrukking van volwassenen en kinderen. Angst bij het sluiten van de containers waarin kinderen worden opgesloten. Klaagster noemt het ongelooflijk.

4. Het verweer

De Filmdistributeur is het niet eens met de klacht en voert daartoe in het verweerschrift verkort en zakelijk weergegeven het volgende aan.

Voor wat betreft de categorie discriminatie geldt volgens de filmdistributeur dat discriminatie juist hét onderwerp van de film is. De president bestempelt sommige kinderen als 'lelijk' en deze worden opgepakt en naar een 'opfriskamp' gebracht. Vervolgens richten Sara, Paul en Kai De Club Van Lelijke Kinderen op, omdat zij en heel veel andere kinderen het niet met de gang van zaken eens zijn. Ze komen in opstand en meerdere malen wordt in de film de discriminatie geneutraliseerd of afgeraden. Zo zijn er spandoeken te zien met uitspraken als: "Uniek, niet lelijk!" en gaat nieuwslezers Djinn (gespeeld door Soundos) in tegen de uitspraken van de president door expliciet tijdens de live-uitzending van het journaal aan de president te vragen: 'Sorry meneer de president, maar is dit geen discriminatie?' waarbij ze duidelijk haar afkeer laat blijken. Ook in de scène waarin Joy een speech houdt, wordt expliciet de discriminatie van lelijke kinderen veroordeeld.

De Filmdistributeur deelt mee dat de kern en boodschap van de film is dat iedereen 'lelijk' is op zijn eigen manier en alle mensen gelijk zijn aan elkaar. Om deze reden is bij de categorie discriminatie aangegeven dat discriminatie inderdaad voorkomt in de film, maar dat dit wel wordt geneutraliseerd en/of expliciet afgeraden.

Voor wat betreft de categorie Geweld voert de Filmdistributeur aan, dat in de productie in meerdere scènes vormen van geweld voorkomen, maar nooit op een indringende of extreem meedogenloze manier. Zo wordt Joy (gespeeld door Maan) tegen de muur gedrukt en valt op de grond. In een andere scène slaat Sara een Uberkliener/bewaker neer met een schep. Volgens de Filmdistributeur werd om deze scene hard gelachen tijdens voorstellingen, waarbij de Filmdistributeur aanwezig was. Verwondingen na deze geweldsacties zijn er echter niet en worden zeker niet in beeld gebracht. Deze vormen van geweld worden in de categorie Geweld gescoord en leiden tot een keuring van 6 jaar in verband met geweld.

Voor wat betreft de categorie Angst voert de Filmdistributeur aan dat zij de productie nogmaals heeft bekeken en de scène waar Kijkwijzer de Filmdistributeur op heeft gewezen zeer aandachtig heeft bestudeerd. De Filmdistributeur blijft van mening dat in de productie geen beelden van zeer angstige mensen/kinderen te zien zijn. De kinderen die aan het demonstreren zijn rennen weg na het afgaan van rookbommen, maar de Filmdistributeur classificeert dit niet als 'zeer angstig'. Volgens de Filmdistributeur bevinden de kinderen zich namelijk niet in een levensbedreigende situatie, zijn zij vrij om op ieder moment zelf de demonstratie te verlaten en hebben zij deze kans ook gehad. Zij besluiten zelf (na de speech van Joy) om te blijven. De Filmdistributeur voert verder aan dat volgens de vragenlijst van het NICAM mensen zeer angstig kunnen zijn als gevolg van ongelukken, (natuur)rampen, oorlogen of als gevolg van geweldsacties van andere wezens. Tijdens de demonstratie gebruiken de Uberklieniers echter geen geweld tegen de kinderen noch zijn zij het slachtoffer van de andere hierboven genoemde situaties. De Filmdistributeur begrijpt dat deze scène en de speelfilm spanning of angst kan opwekken bij kinderen, dit staat dan ook bij het huidige Kijkwijzer advies aangegeven.

Tot slot deelt de Filmdistributeur mee dat de keuring van de Film naar eer en geweten is uitgevoerd. De Filmdistributeur staat achter de classificatie en hoopt door middel van bovenstaande argumentatie duidelijkheid te hebben verschaft over de door hem gemaakte keuzes.

5. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de Filmdistributeur zijn standpunt nader toegelicht. Ter zitting heeft hij nog medegedeeld dat hij de leeftijd 12 jaar niet passend vindt, gezien inhoud en strekking van de Film. De Filmdistributeur voert daartoe aan dat de Film weliswaar spannend is, maar gegeven het onderwerp vooral stof tot nadenken geeft en leerzaam is voor kinderen in de bovenbouw. Het boek waarop de film is gebaseerd richt zich eveneens op kinderen van die leeftijd.

6. Het oordeel van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie stelt vast dat de klacht in behandeling kan worden genomen en overweegt daarover als volgt.

Klachtenprocedure

Volgens artikel 5.4 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bevoegd de Audiovisuele Productie, die in behandeling is genomen, zelf door middel van het classificatieformulier te classificeren, om tot een oordeel te komen over de classificatie-elementen waarover is geklaagd. Daarnaast is de Klachtencommissie ook bevoegd niet-bindende adviezen te geven met betrekking tot classificatie elementen waarop de klacht geen betrekking heeft. Hierbij is niet van belang of er één of meerdere klachten zijn ingediend. Er is geen klachtendrempel. De taak van de Klachtencommissie is te beoordelen of de classificatie juist is en of de Kijkwijzerregels in acht zijn genomen.

De inhoudelijke behandeling van de klacht

De klacht gaat in het bijzonder over de angstwekkende scènes, de scènes waarin geweld wordt toegepast en die waarin discriminatie voorkomt. De Klachtencommissie zal thans beoordelen aan de hand van de klacht of de door de Filmdistributeur aan de Film gegeven classificatie 6 jaar juist is.

De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

Geweld

In de inhoudscategorie geweld gaat het in dit geval om vraag 2.2.1 en vraag 2.3.1

Vraag 2.2.1 'Komen in de productie een of meerdere vormen van fysiek geweld voor?'

Onder fysiek geweld wordt al het geweld verstaan dat door levende wezens willens en wetens wordt toegebracht aan levende wezens. Voorbeelden van fysiek geweld zijn onder andere: slaan, schoppen, stompen, trappen, worstelen en wurgen.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is dat het geval. Vraag 2.2.1. dient te worden beantwoord met '1 keer of vaker', zoals de Filmdistributeur dat ook heeft gedaan.

Vraag 2.3.1

Komen er geweldsacties voor die indringend zijn?

Geweldsacties kunnen indringend zijn door de hardheid van de geweldshandelingen of de hardheid van de dader of omdat het geweld hard aankomt bij het slachtoffer en dat het ook de bedoeling van de agressor is.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is er geen sprake van geweldsacties die indringend zijn. Vraag 2.3.1 dient te worden beantwoord met 'nooit', zoals de Filmdistributeur dat ook heeft gedaan.

Hiermee komt de classificatie voor geweld op 6 jaar.

Angst

In de inhoudscategorie angst gaat het in dit geval om vraag 3.1.1 en vraag 3.11.1. In de vraag 3.1.1 is het volgende vermeld:

Vraag 3.1.1 'Komen er beelden van zeer angstige mensen voor?'

Onder zeer angstig wordt verstaan: mensen die overduidelijk zichtbaar angstig zijn met fysieke kenmerken als zweten, trillen, gillen, schreeuwen, huilen, paniek, massahysterie, in shock raken en sprakeloosheid. Mensen kunnen zeer angstig zijn als gevolg van ongelukken, (natuur)rampen, oorlogen of als gevolg van (dreiging van) geweldsacties van andere wezens.

Anders dan de Filmdistributeur heeft aangevoerd, is de Klachtencommissie van mening dat er verschillende scènes zijn die kunnen worden aangemerkt als scènes

waarin beelden voorkomen van zeer angstige mensen met wie het bovendien niet direct goed afloopt. Het betreft de volgende scenes.

De scène waarin een kind door de kinderjager wordt opgepakt en onder zijn arm wordt meegenomen, terwijl haar ouders achterblijven. Het meisje, stevig vastgehouden door de kinderjager, spartelt en gilt. De ouders kijken toe, waarbij de vader de moeder ondersteunt terwijl ze haar handen voor haar mond slaat.

De scene waarin er door de kinderjager (langdurig) jacht wordt gemaakt op Paul. Paul vlucht zijn huis uit en wordt door de kinderjager achtervolgt. In zijn vlucht rent hij over de galerij en bonst op verschillende ramen in de hoop binnen te worden gelaten. Hij bonst flink op de ramen en is hierbij angstig.

De scène waarin de demonstratie van de kinderen op het plein wordt beëindigd, kan worden aangemerkt als een scene waarin beelden voorkomen van zeer angstige mensen met wie het bovendien niet direct goed afloopt. Nadat de bommen zijn afgegaan, ontstaat er paniek onder de aanwezigen. Er wordt gegild en door elkaar heen gerend. Er is sprake van massahysterie. Dit wordt duidelijk in beeld gebracht

Tot slot de scène waarin Paul wordt achtervolgt door de President en de Uberklienens. Paul wordt gepakt en zit met zijn handen vastgebonden op een stoel. De stoel staat vlak voor een groot, diep gat in de vloer. De President dreigt Paul in dit gat te gooien. Hierbij is Paul zeer angstig.

Vraag 3.1.1 dient derhalve, anders dan de Filmdistributeur heeft gedaan, naar het oordeel van de Klachtencommissie met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

Vraag 3.11.1 'Komen er beelden van fysiek geweld tegen kinderen of dieren voor waarbij de machtsverhouding ongelijk is?'

Het gaat bij deze vraag om de scheve machtsverhouding tussen het slachtoffer en de dader(s). Een groep kinderen tegen een kind of een volwassene tegen een kind. Voorbeelden van fysiek geweld zijn: slaan, schoppen, aan oren trekken, opsluiting in kleine of donkere ruimtes en het verscheuren van dieren.

De Klachtencommissie is van oordeel dat de scène waarin een kind uit huis wordt gehaald en de scene waarbij kinderen hardhandig worden opgepakt en in de auto worden gezet, kunnen worden aangemerkt als scènes waarbij de machtsverhouding ongelijk is.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie had ook vraag 3.11.1, anders dan de Filmdistributeur heeft gedaan, met '1 keer of vaker' moeten worden beantwoord.

Op grond van het vorenstaande komt de classificatie voor angst uit op 12 jaar.

Discriminatie

Deze categorie kent twee vragen.

Vraag 5.1.1 luidt: komen er in de productie discriminerende en/of seksistische uitingen of gedragingen voor?

Onder discriminatie verstaan we elke uiting waarin bepaalde bevolkingsgroepen als inferieur worden afgeschilderd op grond van bijvoorbeeld ras, religie, huidskleur, sekse, nationaliteit, seksuele voorkeur of etnische afstamming.

Discriminatie kan betreffen: een 'wij-zij' denken en moppen over buitenlanders, vrouwen, mannen, etnische groepen.

Onder vraag 5.1.1 valt ook seksisme, maar dat onderdeel blijft gelet op de inhoud van deze klacht verder buiten beschouwing.

Vraag 5.1.2 luidt: worden de discriminerende uitingen of gedragingen geneutraliseerd doordat de discriminatie expliciet wordt afgeraden?

Met expliciet afraden wordt bedoeld dat in de productie duidelijk wordt gezegd dat discriminatie iets is wat niet kan of niet goed is.

De Klachtencommissie beantwoordt vraag 5.1.1 met '1 keer of vaker'. De Film heeft echter de boodschap dat discriminatie op uiterlijk verwerpelijk is en kinderen met elkaar daar tegenop kunnen komen. De Klachtencommissie beantwoordt daarom vraag 5.1.2 met 'ja'. De Klachtencommissie volgt derhalve het standpunt van de Filmdistributeur met betrekking tot discriminatie.

Aangezien de discriminatie wordt geneutraliseerd in deze film, leidt de classificatie voor discriminatie niet tot een leeftijd.

Gelet op de beantwoording van bovengenoemde vragen komt de classificatie van de film naar het oordeel van de Klachtencommissie op 12 jaar vanwege angst met grof taalgebruik.

Ter zitting heeft de Filmdistributeur medegedeeld dat hij de leeftijd 12 niet passend vindt, gezien inhoud en strekking van de film. De Filmdistributeur heeft daartoe aangevoerd dat de film weliswaar spannend is, maar gegeven het onderwerp vooral stof tot nadenken geeft en leerzaam is voor kinderen in de bovenbouw. Het boek waarop de film is gebaseerd richt zich eveneens op kinderen van die leeftijdscategorie.

De film heeft naar het oordeel van de Klachtencommissie de boodschap dat discriminatie op uiterlijk verwerpelijk is en kinderen met elkaar daartegen met succes kunnen opkomen, hoe angstig de situatie ook is. Gezien deze boodschap en strekking van de film heeft de Klachtencommissie dan ook begrip voor voornoemde stellingname van de Filmdistributeur. De handleiding 'Codeurs A tot Z' geeft de mogelijkheid aan de omroep of distributeur om in geval van twijfel over het classificatieresultaat contact op te nemen met het NICAM voor advies. Ter zitting is gebleken dat de Filmdistributeur zich deze mogelijkheid niet heeft gerealiseerd. Als hij dat wel had gedaan, had hij wellicht het classificatieformulier anders ingevuld en contact opgenomen met het NICAM om zijn twijfel over de hoogte van de eindclassificatie voor te leggen met het verzoek te beoordelen of een aanpassing van

de leeftijd naar 9 jaar passender zou zijn, gelet op de inhoud en strekking van de film. In voornoemde handleiding wordt niet expliciet uitgesloten dat een dergelijk verzoek ook na een uitspraak van de Klachtencommissie kan worden gedaan. Wanneer de Filmdistributeur alsnog een verzoek zou doen aan de helpdesk van het NICAM om de classificatie te bepalen op 9 jaar op basis van geweld en angst met toevoeging grof taalgebruik, zou de Klachtencommissie zich in een positieve beslissing op dit verzoek kunnen vinden.

7. De beslissing van de Klachtencommissie

Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de klacht jegens de Distributeur gegrond. De film is onjuist geclassificeerd. De classificatie van de Film had moeten uitkomen op 12 jaar op basis van angst met grof taalgebruik. De Filmdistributeur dient de classificatie van de film dan ook aan te passen conform het bepaalde onder punt 6. In dit verband wijst de Klachtencommissie nog op hetgeen zij heeft overwogen in voorgaande alinea.

Sanctie

Ingevolge artikel 13 lid 1 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bij een (deels) gegrond verklaarde klacht gerechtigd tot het opleggen van een van de sancties zoals genoemd in het onderhavige artikel. Nu de Distributeur durende de afgelopen 5 jaar geen gegronde klacht heeft gekregen, zal de Klachtencommissie op grond van de Sanctierichtlijn van 31 maart 2014 volstaan met het opleggen van een 'waarschuwing'.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.

Hilversum, 27 november 2019